

آشنایی با زبان موسیقی

(آهنگسازی و تنظیم به زبان ساده)

مرتضی سرآبادانی

شامل:

- آشنایی با عناصر صدا و ریتم
- ساخت فرم ملودی و گسترش آن
- آکورد و پیوند آنها
- هارمونی و کنترپون
- سازشناسی
- تنظیم و قواعد آرلنژمان

همراه با CD

جه شده باشید که نمونه‌ی فوق بیانی از نمونه‌های قبلی است، همان فحو را دارد با این فرق که در ی بیشتری طرح و بسط گردیده.

به اجزاء را کوتاه مثلاً از یک نت در نظر آوریم بدیهی است که از طول قسمت‌های جمله هم کاسته شود. ظرداشتن تقابل شدت اجرایی ضرب‌ها و کنتراست صداها و معانی نهفته در اجزاء و تنوع لحن، مفهوم از پیوستگی قسمت‌ها را دریافت دارید:

(۳۸)

صت‌ها که در جمله‌سازی به کار می‌روند بستگی دارد به احساس هنرمند که به چه اندازه مایل به بیان باشد.

جمله: در ادامه‌ی وسعت بیان و گسترش فرم به مرحله‌ی دیگری وارد می‌شویم یعنی بخش بزرگ‌تری جمله پیش می‌آید که ترکیبی است از چند قسمت کوتاه یا طویل در عین حال که دارای فرم مشخص و عناصر تشکیل‌دهنده‌ی خود است.

که نیم‌جمله در محدوده‌ی جمله‌ی کامل جایگاه می‌یابد، ویژگی بارزش القاء حس انتظار یا حالت ناتمامی م رضایت روانی از گفتار می‌باشد تا در پایان نیم‌جمله‌ی دیگر معکوس این حال و احساس پیش آید. هم هم همین تعریف مصداق دارد، مثلاً می‌گوییم: «سعید به بازار رفت تا» ... این نیم‌جمله مثل مصرع در یک است لذا مقداری بار معنوی دارد تا در قالب بیت مفهوم‌سازی کلی‌تری صورت گیرد.

نیم‌جمله همانند فرم عناصر دیگر دارای اندازه‌های مختلف است گاهی کوتاه شامل یک قسمت و هر چند جزء و هر جزء از یک یا چند ضرب، و گاهی از دو یا سه یا چندین قسمت تشکیل می‌شود.

نیم‌جمله‌ی ساده‌یی را که از دو جزء و یک قسمت شکل گرفته و دارای حس یا ویژگی مخصوص خود است:

(۳۹)

حالات از هر جای میزان امکان‌پذیر است، در اینجا از ضرب سوم آغاز شده که برحسب قاعده‌ی ریاضی با نت سفید در میزان کامل را تشکیل می‌دهد و اصطلاحاً آن را شروع با ضرب بالا یا آفتاکت می‌گویند که در اجرا نیز خصوصیاتش

جلوتر برویم، چنانچه هر نیم‌جمله از سه قسمت کشیده (بیش عنصر) ایجاد شود بدیهی است که جمله‌ی هم‌طول‌تر گردد و هندسه‌ی فرم آن تغییر نماید همچنان که می‌توان کلماتی به آن کلام افزود، «سعید خرید از خانه خارج شد و با دوستانش به بازار رفت.»، ملاحظه کنید:

(مثال ۴۷)

میزان اول هر دو نیم‌جمله از نظر هندسه و ریاضی قرینه‌اند که این همگونی وحدتِ موضوع و مفهوم به می‌بخشد، میزان دوم و سوم آنها بیان معکوس یا کنتراست سمت و سو یا بالا و پایین‌روندگی ملودی دارند و کلام منطقی است ضمن اینکه ناهمگونی بین دولاچنگ‌های میزان اول و چهارم که یکی به نت پایین‌تر می‌شود و دیگری به نت بالاتر می‌رود زیبایی تولید می‌کند.

در تداوم روند افزایش طول بیان می‌توان شاهد جمله‌ی کامل متشکل از دو نیم‌جمله‌ی بزرگ چهار قسمی که اگر هر نیم‌جمله از چهار میزان تشکیل شود جمله‌ی هشت میزانی پدید می‌آید که متداول و رایج‌تر است طبیعی است وقتی طول جمله بیشتر می‌گردد کاربرد مصالح ساختمانی و معانی و مفاهیم حاصل از بی می‌تواند افزایش یابد، به این مثال توجه کنید:

(مثال ۴۸)

نیم‌جمله‌ی اول (۴ قسمتی و ۸ جزئی)

در مثال بالا وسعت دو نیم‌جمله که جا دارد بیش از آن هم طولانی‌تر شود موجب گسترش دامنه‌ی بیان قرینگی در دو میزان اول سبب آشنایی و وحدت از پیدایش موضوع موسیقایی در شروع سخن شده و خ

(مثال ۶۰)

نمونه‌ی

حالا واریاسیون اول با تغییر هندسی الگو و حفظ ماهیت آن: [سنتور]

(مثال ۶۱)

واریاسیون اول

آیا متوجه القاء و انتقال معانی نهانی که وجه مشترک آن دو است شدید؟

واریاسیون دوم، در اینجا گویش تحرکات ریتمی را متفاوت با بیان نخستین می‌بینیم، بار دیگر نمونه‌ی اصلی را به
و مفاهیمش را به یاد نگهدارید و سپس با شنیدن این واریاسیون سعی کنید بین آنها رابطه برقرار سازید: [فلوت]

(مثال ۶۲)

واریاسیون دوم II

از وجه صوتی می‌توان ملودی‌های دیگری را با انواع سازها نیز معرفی نمود اما به نمونه‌های فوق بسنده می‌کنیم. هدف آموزش است، شاید متوجه شده باشید که مجموعه‌ی بالا در بعد ریتم قدری ضعف دارد لذا برای جبران می‌شود خطوطی چند که همراهی کننده‌ی ریتمی باشند بر آن افزود که در برابر ابعاد صوتی کنتراست و موجب تجلی زیبایی گردد.

در اینجا دو خط ریتمی را که از نظر هارمونی و ملودی بودن در درون خود نیز دارای کنتراست با سازهای گیتار و فلوت در آن اجتماع به نمایش می‌گذاریم و بر ابعاد بیان می‌افزاییم و آهنگ را با مقدمه‌ی کوتاه در جمله‌ی کامل امتداد می‌دهیم البته نقش سنتور و کمانچه را هم از وسط جمله کرده‌ایم، با دقت بشنوید:

(مثال ۱۰۰)

The musical score consists of five systems of staves. The first system shows a melody on a single staff with two sixteenth-note runs, each marked with a '6' below it. The second system features a bass line with eighth notes and a treble line with a single note. The third system continues the bass line with eighth notes and the treble line with a single note. The fourth system shows a treble clef staff with a triplet of eighth notes, a 'rit.' marking, and another triplet. The fifth system shows a bass clef staff with a single note and a treble clef staff with a single note.